

รูปแบบการพัฒนา คุณลักษณะครูตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงวิทยาลัย
เกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

**The Development of Teachers Characteristics Model According to the
Philosophy of Sufficiency Economy for Agriculture and Technology
Office of the Vocation Education Commission**

ปรัชญา ตะภา,
ชยาภานต์ เรืองสุวรรณ และ กฤษณก ดวงชาตม
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
**Pratchaya Tapha ,
Chayakan Ruangsuwan and Kriskanok Duangchathom**
Mahasarakham Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: s.thiranan@mcac.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดคุณลักษณะครู 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการพัฒนาคุณลักษณะครู 3) การสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะครู และ 4) ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะครูตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ระยะ ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดคุณลักษณะครู โดยการสนทนากลุ่ม และสรุปองค์ประกอบจากความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการพัฒนาคุณลักษณะครู โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ครูผู้สอน 322 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ระยะที่ 3 สร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะครู โดยศึกษาตัวอย่างการปฏิบัติที่เป็นเลิศ จำนวน 3 แห่ง แล้วกร่างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะครู ประเมินรูปแบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน ด้วยการสัมมนากลุ่มอิงผู้เชี่ยวชาญ และประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความมีประโยชน์วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา และระยะที่ 4 ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะครู ครูผู้สอน 50 คน คณะกรรมการประเมินการใช้รูปแบบ จำนวน 5 คน เครื่องมือ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบประเมินความพึงพอใจหลังใช้รูปแบบวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลการวิจัย พบว่า 1) องค์ประกอบและตัวชี้วัดการพัฒนาคุณลักษณะครูตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 13 ตัวชี้วัด และความเหมาะสมของ

* วันที่รับบทความ : 19 ตุลาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 4 พฤศจิกายน 2567; วันตอบรับบทความ : 5 พฤศจิกายน 2567

องค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68, S.D = 0.51$) 2) สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.03, S.D = 0.71$) สภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62, S.D = 0.54$) และความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า มีค่า ($PNI_{\text{modified}} = 0.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามลำดับ พบว่า ค่าความต้องการจำเป็น ด้านเศรษฐกิจ ($PNI_{\text{modified}} = 0.59$) ด้านสังคม ($PNI_{\text{modified}} = 0.38$) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($PNI_{\text{modified}} = 0.30$) และ ด้านวัฒนธรรม ($PNI_{\text{modified}} = 0.26$) ตามลำดับ 3) รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะครูตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยหลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการพัฒนา และการวัดและประเมินผล โดยมีระดับความพึงพอใจต่อการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65, S.D = 0.47$) ผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.93, S.D. = 0.23$) ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.84, S.D. = 0.53$) และความมีประโยชน์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.78, S.D. = 0.44$) และ 4) ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะครูตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ครูผู้สอนมีผลการพัฒนาคุณลักษณะครูตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลังพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา โดยรวมรายด้านก่อนการพัฒนาตามรูปแบบอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.59, S.D = 0.57$) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65, S.D = 0.47$) จึงสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะครูตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเศรษฐกิจมีการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม และด้านสังคม ตามลำดับ

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนา คุณลักษณะครู หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

This research aimed to study the components and indicators of teacher characteristics, examine the current state, the desired state, and the necessary development needs for teacher characteristics, develop a model for the development of teacher characteristics, and evaluate the effects of implementing the model for developing teacher characteristics based on the philosophy of sufficiency economy at agricultural and technical colleges under the Office of the Vocational Education Commission. The research was divided into four phases Phase 1 Studied the components and indicators of teacher characteristics through focus group discussions and summarized the components based on their appropriateness and feasibility. Phase 2 Examined the current state, the desired state, and the necessary development needs for teacher characteristics by surveying a sample group of 322 teachers. The data was analyzed using mean, standard deviation, and the index of importance ranking for the necessary development needs. Phase 3 Developed a model for the development of teacher characteristics by studying exemplary practices from three institutions. A draft of the development model was created and evaluated by 9 experts through a focus group seminar. The evaluation considered the appropriateness, feasibility, and usefulness of the model. The data was analyzed using mean, standard deviation, and content analysis. Phase 4 Evaluated the results of implementing

the model for developing teacher characteristics with 50 teachers and 5 evaluation committee members. The tools used for data collection included questionnaires and a post-implementation satisfaction survey. The data was analyzed using mean and standard deviation. Research Findings 1. The components and indicators for developing teacher characteristics based on the philosophy of sufficiency economy at agricultural and technical colleges under the Office of the Vocational Education Commission consisted of 4 components and 13 indicators. The appropriateness of the components was found to be at the highest level ($\bar{X} = 4.68$, S.D = 0.51). 2. The overall current state was at a moderate level ($\bar{X} = 3.03$, S.D = 0.71), while the overall desired state was at the highest level ($\bar{X} = 4.62$, S.D = 0.54). The necessary development needs for teacher characteristics in terms of sufficiency economy were found to be at (PNImodified = 0.53). When broken down by category, the necessary needs were as follows: Economy (PNImodified = 0.59), Society (PNImodified = 0.38), Natural Resources and Environment (PNImodified = 0.30), and Culture (PNImodified = 0.26). 3. The model for developing teacher characteristics based on the philosophy of sufficiency economy at agricultural and technical colleges under the Office of the Vocational Education Commission included principles, objectives, content, development processes, and measurement and evaluation. The overall satisfaction with the development process was at the highest level ($\bar{X} = 4.65$, S.D = 0.47). The evaluation results for appropriateness were at a high level ($\bar{X} = 4.93$, S.D = 0.23), feasibility was at a high level ($\bar{X} = 4.84$, S.D = 0.53), and usefulness was also at a high level ($\bar{X} = 4.78$, S.D = 0.44), with all aspects being at the highest level. 4. The results of implementing the model for developing teacher characteristics based on the philosophy of sufficiency economy at agricultural and technical colleges under the Office of the Vocational Education Commission showed that the teachers' characteristics improved significantly after development compared to before development. Overall, prior to the development, teachers' characteristics were at a moderate level ($\bar{X} = 2.59$, S.D = 0.57), while after development, the characteristics were at the highest level ($\bar{X} = 4.65$, S.D = 0.47).

Keywords: Teacher characteristics Model Philosophy of Sufficiency Economy

บทนำ

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรพระราชทานไว้ในปี พ.ศ. 2517 เพื่อให้เป็นแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ให้เป็นปรัชญาแห่งวิถีชีวิตที่มีความหลากหลายสามารถยืดหยุ่นได้ตามความเป็นอยู่ของชีวิต และสามารถชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็นโดยหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นทางสายกลาง กล่าวคือ เป็นเศรษฐกิจแบบพอประมาณ ไม่ใช่อวดอยากขาดแคลน ใช้จ่ายอย่างมีเหตุมีผล มีน้อยใช้น้อยไม่ฟุ้งเฟ้อ มีมากต้องรู้จักเก็บออมเอาไว้ใช้ในยามจำเป็น และต้องรู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลและแบ่งปันกัน (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.), 2558 : 1-7) พระองค์ทรงมีพระราชดำรัสเพื่อชี้แนะในแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยให้ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางสายกลางและการปฏิบัติด้วยการพึ่งพาอาศัยตนเอง มีความพอดี พอประมาณ มีเหตุผลและรอบรู้เท่าทันโลก อันนำไปสู่การพัฒนาที่มั่นคง และมั่นคง

ให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2562 : 3-6) กระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายการส่งเสริมการขับเคลื่อนการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษามีการกำหนดตัวชี้วัดให้สถานศึกษาดำเนินการ ในส่วนของ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2560 : 3-4) โดยส่วนของเศรษฐกิจพอเพียงกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการอาชีวศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กำหนดตัวชี้วัดไว้ ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษานำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีวิต

ดังนั้น วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้มีนโยบายการพัฒนาและส่งเสริมข้าราชการครูและบุคลากรในสังกัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาดำเนินชีวิตแบบพอเพียงและเป็นแบบอย่างที่ดี เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามรอยพระยุคลบาทซึ่งเป็นภูมิคุ้มกันให้อยู่รอดอย่างมั่นคงและยั่งยืน (วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม, 2565 : 7-9) กล่าวคือ ต้องเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี โดยกลับมาพิจารณาและวิเคราะห์ดูว่า ในตัวครูนั้นมีความไม่พอเพียงในด้านใดบ้างเพราะการวิเคราะห์ปัญหาจะทำให้รู้และเข้าใจปัญหา ที่เกิดจากความไม่พอเพียง บทสรุปที่สะท้อนให้เห็นว่ายังมีครูอีกจำนวนมากที่ยังประสบปัญหาในดำเนินชีวิต เช่น การใช้จ่ายที่เกินตัวหรือเกินความจำเป็น ขาดการจัดระบบรายได้ที่มีให้สมดุลกับรายจ่ายอย่างมีเหตุผล เป็นต้น ส่งผลไปสู่การปฏิบัติงานไม่เต็มที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจครู ทำให้เกิดความเครียด การจัดการเรียนรู้ก็ขาดประสิทธิภาพจนเกิดผลกระทบต่อคุณภาพของนักเรียนด้วยเช่นกัน

ดังนั้น ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาเพื่อยกระดับการพัฒนาคุณลักษณะของครูด้านเศรษฐกิจพอเพียง จึงได้กำหนดการศึกษาวิจัย รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียงของครูวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยคาดหวังว่าจะได้สารสนเทศและรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของครูด้านเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสมกับบริบทของครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยครูที่ผ่านการพัฒนาตามรูปแบบสามารถนำไปปรับใช้ในครอบครัวในการปฏิบัติตนบนทางสายกลางยึดหลักในเรื่องความพอเพียงพอเหมาะ พอประมาณ พออยู่ พอกิน พอใช้ ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่าย ลดความฟุ้งเฟ้อในการดำรงชีวิต ทำให้ครอบครัวและตนเองไม่ลำบาก ไม่เดือดร้อนมีการทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้มากขึ้นและดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขและมุ่งที่จะทำให้เกิดผลไปสู่ความเจริญก้าวหน้าที่ดีของชีวิตและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียงของครุวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของครุวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
3. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียงของครุวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
4. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียงของครุวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียงของครุวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1) ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน เพื่อหาคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียงของครุวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ประกอบด้วย 1) กลุ่มนักวิชาการที่มีผลงานวิชาการ หรือปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง หรือการพัฒนาคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 3 คน 2) กลุ่มผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลการบริหารจัดการหรือการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียงของครู หรือเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตแบบวิถีพอเพียง จำนวน 3 คน และ 3) กลุ่มครูผู้สอนที่เป็นหัวหน้าโครงการศูนย์การเรียนรู้ของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา หรือมีผลงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตแบบวิถีพอเพียง 5 คน

2) ขอบเขตด้านเนื้อหา

องค์ประกอบคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียงของครู 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านสังคม 3) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและ 4) ด้านวัฒนธรรม

3) ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระหว่างเดือนมีนาคม พ.ศ. 2566 ถึง เดือนเมษายน พ.ศ. 2566

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการพัฒนา คุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียงของครุวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ(Checklist) ประกอบด้วย ตำแหน่ง และภูมิภาค

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการพัฒนาคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียงของครูวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1) ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1) ประชากร จำนวน 2,320 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 147 คน และครู จำนวน 2,173 คน

1.2) กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 322 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 47 คน และครู จำนวน 280 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970)

ตารางที่ แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สถานศึกษา	ประชากร (คน)			กลุ่มตัวอย่าง (คน)		
	ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม
ภาคกลาง						
1.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบูรณ์	5	33	38	1	4	5
2.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกาญจนบุรี	5	39	44		5	6
3.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกำแพงเพชร	5	33	38	1	4	5
4.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา	5	38	43		6	7
5.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยนาท	5	37	42	1	4	5
6.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครสวรรค์	5	57	62		6	7

สถานศึกษา	ประชากร (คน)			กลุ่มตัวอย่าง (คน)		
	ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม
7.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีปทุมธานี	5	63	68		6	9
9.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพิจิตร	5	37	42		4	5
10.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี	5	41	46	1	6	7
11.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลพบุรี	5	57	62	1	5	6
12.วิทยาลัยประมงสมุทรสาคร	5	38	43	1	4	5
13.ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร	5	38	43	1	4	5
14.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี	5	57	62		5	6
15.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุโขทัย	5	63	68		6	7
16.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุพรรณบุรี	5	38	43		5	7
17.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุทัยธานี	5	41	46		5	6
18.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสระแก้ว	5	38	43		5	6
19.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชลบุรี	5	63	68		6	8
20.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี	5	38	43		5	6
21.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตาก	5	33	38		4	5
ภาคเหนือ						
1.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่	5	57	62	1	6	7
2.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา	5	39	44	1	6	7
1.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลำพูน	5	39	44	1	6	7
2.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงราย	5	39	44	1	6	7
3.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่	5	47	52		7	8
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ						
1.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยภูมิ	5	41	46	1	6	7
2.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีขอนแก่น	5	57	62	1	5	6
3.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา	5	63	68	1	6	7

4.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี มหาสารคาม	5	63	68		6	8
5.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีโสธร	5	39	44	1	5	6
6.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีร้อยเอ็ด	5	47	52		5	6
7.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์	5	37	42	1	5	6
สถานศึกษา	ประชากร (คน)			กลุ่มตัวอย่าง (คน)		
	ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม
8.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีศรีสะเกษ	5	57	62		6	7
9.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี	5	63	64		6	7
10.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี อุบลราชธานี	5	57	58	1	5	6
ภาคใต้						
1.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี นครศรีธรรมราช	5	33	38		5	6
2.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชุมพร	5	57	62		7	8
3.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพังงา	5	33	38	1	5	6
4.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพัทลุง	5	57	56	1	5	6
5.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตรัง	5	38	43	1	6	7
6.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีระนอง	5	38	43	1	6	7
7.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสงขลา	5	63	68	1	6	8
8.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสตูล	5	47	52	1	6	7
9.วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุราษฎร์ ธานี	5	33	38	1	5	6
10.วิทยาลัยประมงติณสูลานนท์	5	39	44	1	6	7
11.วิทยาลัยประมงชุมพรเขตอุดมศักดิ์	5	47	52		5	6
รวม	147	2,173	2,320	24	298	322

2) ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผลการศึกษารองค้ประกอบและตัวชี้วัดตัวชี้วัดคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียงของครู ในการวิจัยระยะที่ 1

3) ขอบเขตด้านสถานที่

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 47 แห่ง

4) ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระหว่างเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2566 ถึง เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2566

ระยะที่ 3 สร้างรูปแบบคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียงของครูวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1) ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา

1.1) สถานศึกษา จำนวน 3 แห่ง เพื่อศึกษาดูงานศึกษสถานศึกษาที่ปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการพัฒนาคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียงของครู ประกอบด้วย วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชุมพร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีร้อยเอ็ด

1.2) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เพื่อยืนยันรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียงของครูวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) 1) กลุ่มนักวิชาการ จำนวน 3 คน 2) กลุ่มผู้บริหารการศึกษา จำนวน 3 คน และ 3) กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 3 คน

2) ขอบเขตด้านเนื้อหา

ยกร่างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียงของครูวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

3) ขอบเขตด้านสถานที่

ห้องประชุมวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม

4) ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ. 2567 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567

ระยะที่ 4 ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียงของครูวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบประเมินผลการใช้รูปแบบโดยประเมินรายการที่ปฏิบัติตามตัวชี้วัดขององค้ประกอบ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบบลิเคอร์ท (Likert)

1) ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา

ครูวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม จำนวน 50 คน

2) ขอบเขตด้านเนื้อหา

คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียงของครูวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

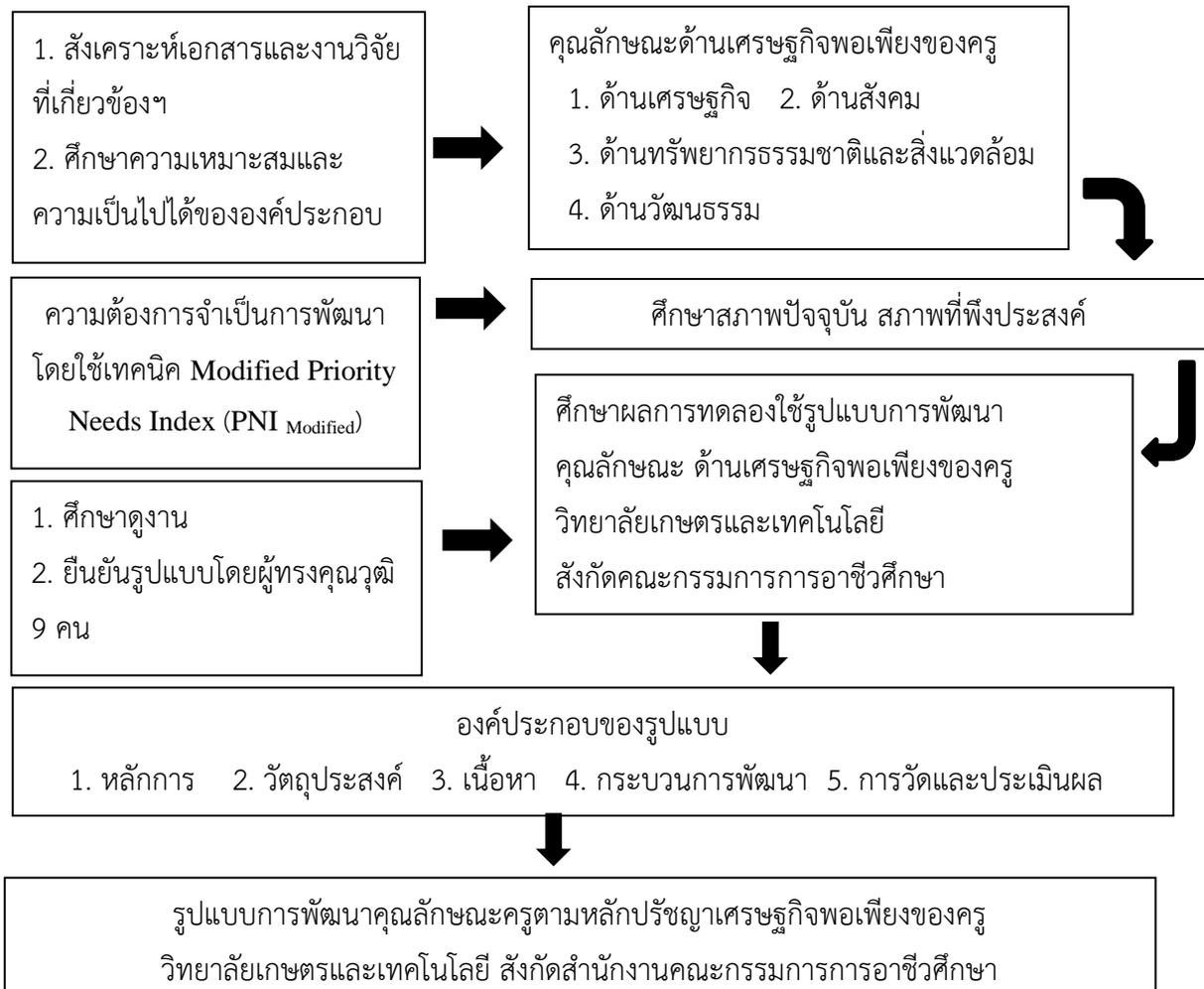
3) ขอบเขตด้านสถานที่

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม

4) ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระหว่างเดือนมีนาคม พ.ศ. 2567 ถึง เดือนเมษายน พ.ศ. 2567

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียงของครุวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี มืองค์ประกอบและตัวชี้วัดคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียงของครู ด้านเศรษฐกิจ มี 4 ตัวชี้วัด ด้านสังคม มี 4 ตัวชี้วัด ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มี 3 ตัวชี้วัด และด้านวัฒนธรรม มี 2 ตัวชี้วัด โดยรวมมี 4 องค์ประกอบ 13 ตัวชี้วัด ตามองค์ประกอบดังนี้

1. องค์ประกอบที่ 1 ด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย 1) การทำบัญชีรับจ่ายในครัวเรือน 2) การออมทรัพย์เพื่อวางแผนการลงทุน 3) ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มรายได้ และ 4) การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาอาชีพ

2. องค์ประกอบที่ 2 ด้านสังคม ประกอบด้วย 1) มีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษา 2) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง 3) ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงและ 4) มีจิตสาธารณะและการบำเพ็ญประโยชน์

3. องค์ประกอบที่ 3 ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 1) ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า 2) อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 3) ฟื้นฟูทรัพยากรเพื่อให้เกิดการยั่งยืน

4. ด้านวัฒนธรรม 1) ปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมไทยที่ดี 2) การปฏิบัติตนตามบทบาทและหน้าที่ของพลเมืองที่ดี

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคูณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียงของครุวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

สภาพปัจจุบันของคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียง ของครุวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปต่ำที่สุดคือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านวัฒนธรรม รองลงมาคือ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียง ของครุวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปต่ำที่สุดคือ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ รองลงมาคือ ด้านวัฒนธรรม และด้านสังคม ตามลำดับ

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียง ของครุวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า มีค่า ($PNI_{\text{modified}} = 0.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามลำดับ ด้านเศรษฐกิจ ($PNI_{\text{modified}} = 0.59$) ด้านสังคม ($PNI_{\text{modified}} = 0.38$) รองลงมาคือ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($PNI_{\text{modified}} = 0.30$) และ ด้านวัฒนธรรม ($PNI_{\text{modified}} = 0.26$) ตามลำดับ

3. ผลการสร้างรูปแบบคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียงของครุวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ความเหมาะสมของคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียงของครุวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี โดยรวมอยู่ในระดับ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านวัฒนธรรม ด้านสังคมและด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ

ความเป็นไปได้ของคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียงของครุวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านวัฒนธรรม ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ ตามลำดับ

ความเป็นประโยชน์ของคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียงของครุวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม และด้านสังคม ตามลำดับ

4. ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียงของครุวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

การประเมินการทํากิจกรรมตามรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะของครูตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี โดยรวมรายด้านก่อนการพัฒนาตามรูปแบบอยู่ในระดับปานกลาง และหลังการพัฒนาตามรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด

1) ประเมินก่อนเข้าร่วมการพัฒนาคุณลักษณะครูตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีผลการประเมินก่อนเข้าร่วมพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง

2) ประเมินหลังเข้าร่วมการพัฒนา มีผลการประเมินหลังเข้าร่วมพัฒนาอยู่ใน ระดับมากผลการประเมินคุณลักษณะครูตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลังเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมคุณลักษณะครูตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยจาก 2.59 อยู่ในระดับปานกลาง เพิ่มสูงขึ้นมีค่าเฉลี่ยเป็น 4.77 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

3) ประเมินความพึงพอใจ การประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียงของครุวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่เข้าร่วมพัฒนา มีความพึงพอใจโดยรวมระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดทุกด้านสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่เอกสาร เนื้อหา กิจกรรมการพัฒนาตามหลักสูตรและผลที่ได้จากการใช้รูปแบบตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะครูด้านเศรษฐกิจพอเพียงของครูวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียงของครูวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ 13 ตัวชี้วัด สอดคล้องกับ ปริญญา พิบูลสรารุ (2556 : 15) ได้สรุปหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ดังนี้ คือ 1) แนวคิดหลัก เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ 2) เป้าหมาย มุ่งให้เกิดความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งทางวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี 3) หลักการความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิ

คุ้มกันที่ดีในตัวพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน และสอดคล้องกับ สุขเมธ ตันติเวชกุล (2557 : 18-20) กล่าวถึง การพัฒนารอบแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในความหมายเชิงทฤษฎีของกลุ่มนักคิดต่าง ๆ สรุปได้ว่า “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาการดำรงชีวิต และดำรงชาติที่ก้าวพ้นเพดานความคิดแบบตะวันตกที่มีลักษณะเป็นเอกนิยม (unitary) และทวินิยม (duality) แต่ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มีลักษณะเป็นพหุนิยม (plurality) ที่ยอมรับการดำรงอยู่ร่วมกันของสิ่งที่แตกต่างกัน โดยไม่จำเป็นต้องมีความขัดแย้ง ซึ่งมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยที่เชื่อมโยงทุกมิติของวิถีชีวิตเข้าด้วยกัน การวิเคราะห์ความหมายได้ใช้วิธีการจำแนกวิเคราะห์ (Parsing) ซึ่งเป็นหลักวิธีทางตรรกศาสตร์โดยทำความเข้าใจความเชื่อมโยงของแต่ละข้อความ และประโยคที่อธิบาย “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งจากการวิเคราะห์ดังกล่าวได้ข้อสรุปว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีองค์ประกอบด้านต่าง ๆ อย่างสมบูรณ์ที่จะสามารถใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนารอบทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ได้ (Foundation for Economic Theory Framework)

2. การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงของครูวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1) สภาพปัจจุบันของคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียง ของครูวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปต่ำที่สุดคือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านวัฒนธรรม รองลงมาคือ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม

2) สภาพที่พึงประสงค์ของคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียง ของครูวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปต่ำที่สุดคือ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ รองลงมาคือ ด้านวัฒนธรรม และด้าน

สังคม ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานการวิจัยของ นววรรณ พวงลำไย (2562) การบริหารงานวิชาการของครู วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา โดย ภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน พบว่า การบริหารงานวิชาการทุก ด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อยู่ คือ ด้านวัดผลและประเมินผล ด้าน แผนกวิชา ด้านพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียน การสอน ด้านวิทยบริการและ ห้องสมุด และด้านอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามลำดับ

3) ลำดับความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาความต้องการจำเป็นของคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจ พอเพียง ของครูวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า มีค่า เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านตามลำดับ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม รองลงมาคือ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ ด้านวัฒนธรรม ตามลำดับ สอดคล้องกับ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559) กล่าวถึงหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตอย่างมั่นคงและมีความยั่งยืน โดยเฉพาะ อย่างยิ่งการทำการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ที่ ถิ่นเอาหลักวิชาการทางการเกษตร ข้อมูลการทำการเกษตรทางวิทยาศาสตร์และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้เพื่อให้การเกษตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียงของครูวิทยาลัย เกษตรและเทคโนโลยี สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจ พอเพียงของครูวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ความเหมาะสมของ คุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียงของครูวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านวัฒนธรรม ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ ความเป็นไปได้ของคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียงของครู วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ จากมากไปน้อยดังนี้ ด้านวัฒนธรรม ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ ตามลำดับ สอดคล้องเสกสรรค์ เผ่าพันธุ์พิพัฒน์ (2560) ศึกษาการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ ในสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ผลการวิจัยพบว่า เมื่อนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันแล้ว กลุ่มตัวอย่างสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขตามคำว่า “พอเพียง” กล่าวคือ กลุ่ม ตัวอย่างมีการผลิตและบริโภคอย่างพอเพียงตามความจำเป็นในการดำรงชีวิต และสร้างความมั่นคงให้กับ ตนเองและครอบครัวด้วยการออม เป็นต้น ทั้งนี้ผลจากการวิจัยยังพบว่า ครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างมีความ ผูกพันเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีเวลาให้กันและกันมากขึ้น สามารถรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในครอบครัวได้ มากกว่าเดิม

4. ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะครูตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ความเป็นประโยชน์ของคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจพอเพียงของครูวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม และด้านสังคม ตามลำดับและการประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของ รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะครูตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการพัฒนา 5) เทคนิคและเครื่องมือและ 6) การประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเสถียร วัชรนิมิต (2563) ได้ศึกษาพัฒนารูปแบบการบริหารงาน ด้านการพัฒนาสมรรถนะครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 วัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารงานด้านการพัฒนาสมรรถนะครู 2) พัฒนารูปแบบการบริหารงานด้านการพัฒนาสมรรถนะครูและ 3) ประเมินรูปแบบการบริหารงานด้านการพัฒนาสมรรถนะครูกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 45 คน ข้าราชการครูในสังกัด จำนวน 261 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 306 คน รูปแบบบริหารงานด้านพัฒนาสมรรถนะครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 ด้านความเหมาะสมความเป็นไปได้ความเป็นประโยชน์และความถูกต้องโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในครั้งนี้

1.1 จากผลการวิจัย เชีงนโยบาย พบว่า

1.1.1) สภาพปัจจุบันการพัฒนาคุณลักษณะครูตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา องค์กรประกอบด้านเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริมสนับสนุนนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถานศึกษาผู้บริหารครูหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ ดำเนินวางแผนในการพัฒนาตลอดจนการกำกับติดตามและประเมินผลครูผู้สอนในด้านนี้ให้มากยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง

1.1.2) สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณลักษณะครูตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เมื่อวิเคราะห์หาค่าความต้องการจำเป็นพบว่า องค์กรประกอบที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือองค์กรประกอบด้านเศรษฐกิจ จากข้อค้นพบทำให้

เป็นแนวทางผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องให้ความสนใจกับคุณลักษณะครูตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมพัฒนางานในด้านคุณลักษณะครูตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้เป็นรูปธรรมสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษามากยิ่งขึ้นต่อไป

1.1.3) รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะครูตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ มีความเหมาะสมความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสถานศึกษาอื่นสามารถนำรูปแบบไปประยุกต์เพื่อพัฒนาครูผู้สอนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาครูรวมทั้งสามารถนำรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะครูตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปปรับใช้พัฒนาผู้บริหารในสถานศึกษาหรือศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามบริบทเชิงพื้นที่ได้ และนำไปเป็นสารสนเทศเพื่อการพัฒนาการศึกษาต่อไป

1.2 จากผลการวิจัย เชิงการนำไปปฏิบัติ พบว่า

1.2.1) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะครูตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในด้านเศรษฐกิจผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติควรส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาโครงการกิจกรรมที่ช่วยให้ครูผู้สอนมีทักษะกระบวนการที่สามารถประยุกต์ใช้ การสืบค้นการจัดการเรียนการสอนรวมทั้งใช้คุณลักษณะครูตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการปฏิบัติงานมีการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรมและช่วยในการนิเทศติดตามประเมินผลอย่างหลากหลายอย่างต่อเนื่องเพื่อตรงตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการพัฒนา

1.2.2) ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลสารสนเทศในการวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบายการบริหารงานด้านวิชาการการบริหารงานด้านบุคคลการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมส่งผลต่อการพัฒนาระดับผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษา

1.2.3) รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะครูตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่พัฒนาในครั้งนี้มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาคุณลักษณะครูตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4 องค์ประกอบได้แก่ 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านสังคม 3) ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม 4) ด้านวัฒนธรรม การพัฒนาคุณลักษณะครูตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงทำให้กระบวนการพัฒนาครูผู้สอนอาจไม่ครอบคลุมและเจาะลึกถึงรายละเอียดของแต่ละด้านเท่าที่ควรดังนั้นสถานศึกษาหรือผู้ที่สนใจจะนำรูปแบบนี้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาครู ควรมีความจำเพาะลงแต่ละด้านเพื่อจัดกิจกรรมในการพัฒนาให้เหมาะสมและตรงความต้องการของครูได้อย่างเหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษาและกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการพัฒนาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะครูตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านเศรษฐกิจ ในหัวข้องานวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดทำบัญชีรับจ่ายในครัวเรือนของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.2 ควรศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะครูตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านสังคม ในหัวข้องานวิจัย รูปแบบการพัฒนาครูบุคลากรในการมีส่วนร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.3 ควรศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะครูตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม ในหัวข้องานวิจัย แนวทางการพัฒนาการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่าโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ของครูบุคลากร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.4 ควรศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะครูตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านวัฒนธรรม ในหัวข้องานวิจัย รูปแบบการพัฒนาการปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยที่ดีของครูบุคลากร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ปริญานุษ พิบูลสรารุช. (2556). เศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้ด้านการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียงสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- สำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 6. (2560). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 23 มกราคม 2567. แหล่งที่มา: <http://110.78.114.132/sec6/main/index.html>
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2560). *แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2560). *วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนาอาชีวศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักนโยบายและแผน
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.). (2558). *หนังสือชุด “เผยแพร่องค์ความรู้ตามแนวพระราชดำริ”*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.).
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2562). การสำรวจประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2562. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ วันที่ 17 กันยายน 2566. แหล่งที่มา: https://www.m.society.go.th/article_attach/ 7 หน้า
- สำนักราชเลขาธิการ. (2558). พระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2564. แหล่งที่มา: <http://www.ohm.go.th>

- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2557). *ตามรอยพระยุคลบาทครูแห่งแผ่นดิน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์. แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสกสรรค์ เผ่าพันธุ์พิพัฒน์. (2560). *การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในสำนักงานปลัดกระทรวง
กลาโหม*. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยกองทัพบก กระทรวงกลาโหม.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. Educational and Psychological Measurement.